

I. HET OUDE TESTAMENT

Onderstaande gegevens zijn verzameld uit Gesenius' Hebr. und Aram. Handwörterbuch; 16^e Aufl. 1915 en Abr. Trommius, Nederlandse Concordantie (6^e herz.dr.). Zie onder I.A.a.

נָחָשׁ (n. Lag., M. 1 330. U. 188. Barth, ES 48 = **حَنْشِي**, vgl. Fr., BzA 3 80; Brockelm., VGr 1 275; n. Nöld., BsS 133 Anm. 4, viell. v. *augurium* **نَحْسِي** [eb. 132 u. Lidzb., Ephem. 1 132, üb. d. äth. Buchstabennamen **Ἰῆῆ**]; s. auch zu **נָחָשׁ** *estr.* **נָחָשׁ**, *pl.* **נָחָשִׁים** Nu 21 6, *m.* — Schlange Ex 4 3. 7 15. Jes 65 25. Mi 7 17. Ps 140 4. Pr 30 19, *coll.* Nu 21 7. 9, im Paradiese Gn 3 1 f. 4. 13 f.; *m.* **נָחָשׁ** Am 5 19. Pr 23 32. Koh 10 8. 11; *m.* **נָחָשׁ** Jer 46 22 (Duhm: Erz); am Wege Gn 49 17; Bild eines Tyrannen Jes 14 29. **נָחָשׁ שָׂרָף** (s. zu **שָׂרָף** 1) Dt 8 15; *pl.* Nu 21 6; **נָחָשִׁים צְפֹנָיִם** (s. d.) Jer 8 17. Als mythische Vorstellung (vgl. Gunkel, SuC 81 ff.): d. Seeschlange im Meere Am 9 3, **נָחָשׁ בְּרִחַ** Jes 27 1. Hi 26 13, gew.: die flüchtige Schlange (s. aber Smend, ZAW 4 213 u. zu בְּרִחַ). **נִי עֲקֵלְתָיוֹן** Jes 27 1. **נָחָשׁ נָחָשׁ עֲקֵלְתָיוֹן** Bild N 21 a 2 K 18 4. Vgl. KAT 503 ff.

Jes. 27:1.

I.A.a. Betekenis van de tekstgegevens

- De slang in het paradijs (Gen. 3:1f, 4, 13f)
- De slang als zegeteken (staf van Mozes/ in de heilstijd) (Ex. 4:3; 7:15; Jes. 65:25);
- De (vurige) slangen in de woestijn (straf van God) (Num. 21:6-9; Deut.8:15; 32:24); zo ook in Jer. 8:17
- De koperen slang als redmiddel ¹(Num. 21:9; 2 Kon. 18:4 (Nechustan als afgod);
- De slang en zijn (dodelijke) beet (Job 20:16 – van de goddeloze; Pred. 10:8, 11; Amos 5:19; 9:3)
- De slang het teken van Dan, zoon van Jakob (Gen. 49:17)
- De slang als symbool van de boosdoener (scherpe tong; Ps. 140:4)
- De weg van de slang op een rots (onnavolgbaar als een overspelster) (Spr. 30:19v)
- De slang als beeld van een koning die de vijand van Israël vernietigt (uit de wortel van de slang een basilisk) (Jes. 14:29)
- De slang zal stof eten naar zijn aard (Jes. 65:25)
- De slang als beeld van de wijn (Spr. 23:32)
- De slang en zijn stem als van een slang (Jer. 46:22)
- De lang wemelende slang/ Leviathan (Job 26:13;

I.A.b. Samenvatting en toepassing (korte uitleg van enkele opgesomde teksten)

1. De eerste keer dat de slang in de Bijbel genoemd wordt, is in Gen.3 (:1v, 4; 13v). Als we het scheppingsverhaal dat de heilige Schrift ons geeft in het boek Genesis als historisch (= waar gebeurd) aanvaarden, zoals dit verhaal zich trouwens ook aandient, is er geen discussie te voeren over de vraag, of de slang echt gesproken heeft tot Eva. Ieder die enigszins weet heeft van wat de kerkgeschiedenis heeft opgeleverd aan interpretaties in deze (inclusief zelfs een kerkscheuring als die van Geelkerken/ Assen 1926) ², beseft, dat de vraag, of de slang

¹ De afbeelding toont Mozes die het volk oproept om op de koperen slang te zien.

² De **Synode van Assen** van de Gereformeerde kerken werd bijeengeroepen om een beslissing te nemen over de zaak van J. G. Geelkerken, predikant te Amsterdam. In tegenstelling tot Geelkerken oordeelde de in Assen gehouden Synode dat iedere andere dan de letterlijke opvatting van het verhaal van de zondeval (Genesis hoofdstuk 3) in strijd was met de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Een aantal predikanten, onder wie Geelkerken, weigerde de uitspraak te ondertekenen en werd afgezet. Zij formeerden een nieuwe kerkengroep en gingen verder als de Gereformeerde Kerken in Hersteld Verband. Deze ging in 1946 op in de Nederlandse Hervormde Kerk. Uit: Synode van Assen/

echt gesproken heeft, niet maar een theoretische is. Ik ben van overtuiging, dat hier geen vraagteken te plaatsen is en dat er in Gen 1-3 sprake is van reële gebeurtenissen. Het was een slang die aanleiding is geweest tot de zondeval van de mens.

In de geciteerde teksten wordt van de slang van meet af gezegd, dat hij listiger was dan al het gedierte des velds. Geen wonder, dat de satan, een engel die eerder in de hemel een grote afval van God onder de engelen had georganiseerd, dit dier, de slang als zijn spreekbuis uitkoos.

De slang gaat in het paradijs in gesprek met Eva. Ze begint met twijfel te zaaien aan wat God heeft gezegd, door te suggereren, dat God de mens in een mooi paradijs heeft gezet en vervolgens verbiedt om van de vruchtbomen te eten. Eva spreekt dat beslist tegen. Zij zegt, dat God alleen verboden heeft te eten van de boom der kennis des goeds en des kwaads. Daarop komt de slang met een nog grotere leugen; zij zegt, dat Eva en haar man gerust van die boom mogen eten en zeker niet zullen sterven, maar juist als God zullen zijn, kennende het goed en het kwaad. Daarna eet Eva en geeft ook haar man van de verboden vrucht.

Maar dan grijpt God in. Hij roept Zijn schepselen ter verantwoording, weg van achter het struikgewas waar zij zich in hun naaktheid verborgen hebben. Adam geeft vervolgens Eva de schuld. Maar Eva zegt: de slang heeft mij bedrogen. En dan spreekt de Allerhoogste Zijn vloek uit over de slang: Op uw buik zult gij gaan, en stof zult gij eten, al de dagen van uw leven.

God verklaart de slang en de vrouw met hun nakomelingen tot vijanden van elkaar. Maar – en dat is vanouds genoemd: het oer-evangelie/ de moederbelofte – het ‘vrouwenzaad’ zal de slang de kop vermorzelen en deze zal het ‘vrouwenzaad’ de hielen vermorzelen. Weliswaar ligt vanaf dit gebeuren de vloek van God op de aarde. Die zal doornen en distels voortbrengen en wat niet al. Maar het ‘vrouwenzaad’ zal toch zegevieren. De slang zal worden vermorzeld: de slang als spreekbuis van de grote Leugenaar van den beginne, hij en de satan. Het kan niet gebeuren, dat de Schepper Zijn eigen werk niet in stand houdt.

Op Golgotha is het wereldkundig gemaakt, doordat Jezus Christus de oorzaak van alle ellende, de zonde en de vloek daarover voor Zijn rekening nam. Toen viel de satan als een bliksem uit de hemel. En de slang is door dit machtige heilsgebeuren voor altijd het symbool van leugen, laaghartigheid, kwaadwilligheid, dood en verderf. Zie 2 Kor.11:3.³

2. Aangrijpend is wat ons verderop in de Bijbel wordt verteld van de (vurige) slangen die als een vreselijke straf van God over de opstandigheid van het volk Israël tijdens de reis door de Sinaïwoestijn duizenden slachtoffers maken (Num. 21:6-9; Deut.8:15; 32:24); zo ook in Jer. 8:17.

Ook vandaag nog komen ze in de nabijheid van de zeeëngte van Akaba voor: grote met vuurrode vlekken en strepen getekende zeer giftige slangen. Opeens komen ze bij duizenden opzetten vanuit de spelonken en holen van de rotsen. Argeloos spelende kinderen, oude mensen die een rustplekje hebben gezocht in de schaduw van een struik, ze vallen allemaal ten prooi aan de slangen. Hun hele lichaam staat weldra als het ware in brand.

Wikipedia.

³ Ook uit deze tekst blijkt, dat Paulus het verhaalde in Gen.3 als een historisch gebeuren heeft gezien.

De slangen kronkelen overal doorheen. Als men er één neer knuppelt, lijkt het wel, alsof er tien voor in de plaats komen. Dit is niets minder dan een plaag, een Godsoordeel. Gevolg van de vreselijke opstandigheid van het volk tegen God en tegen Mozes. Er deugde helemaal niets meer in de ogen van de Israëlieten. Zelfs van het kostelijke manna zeiden zij: ‘Onze ziel walgt van dit zeer lichte brood’ (Num 21:5 slot).

Dit zijn vergiftige slangen, šārāf-slangen, fabelachtige gevleugelde monsters, die in de woestijn huisden (Deut.8:15; Jes.14:29; 30:6). Aldus dr.A.H.Edelkoort in *Numeri* (Tekst en Uitleg); den Haag 1930; blz.165.

Edelkoort schrijft, dat er in het oude Oosten ‘twee voorstellingen zijn m.b.t. de slang: hij is levensdier en onderwereldmonster, welke ten nauwste samenhangen. Hier vinden wij beide voorstellingen achter elkaar’ (onheilsdier/ levensdier)...’ In de Griekse mythologie is Asklepios de god van de geneeskunde (zoon van de Olympische god Apollo en een sterfelijke vrouw Coronis).⁴

Maar dan het wonder. In plaats van nog meer de vuist te ballen, komt het volk gelukkig tot inkeer. Het vraagt Mozes om zijn voorbede. En wat doet Mozes dan op Gods bevel? Hij maakt een koperen slang en plaatst die op een paal midden onder het volk. ‘Kijk naar die slang’, roept hij, dan zult u ge-

nezen. Het strafmiddel van de slang mag genees- en redmiddel worden. Slangen waren het symbool van Gods vernietigende toorn. Een slang is ook op Gods bevel het teken van 's Heeren reddende genade.

Vreemd, dat Mozes nu juist een koperen slang tot een redmiddel moest maken. Zou zo'n koperen slang de mensen geen schrik aanjagen? In dit verband heeft men er wel op gewezen, dat de slang in oudoosterse voorstellingen wel met de onderwereld was verbonden en daarom een onheilsdier was, maar tegelijk ook levensdier, een dier met een geheimzinnige geneeskracht. Denk maar aan de esculaap, het teken van de slang op de auto van een arts of op de ruiten van een apotheek (symbool van god Esculapius).

In elk geval heeft niet de koperen slang het volk Israël van de ondergang gered, maar het Woord dat de levende God van Israël aan dat teken van de slang had verbonden. In Zijn toorn gedenkt God aan Zijn ontferming. De Israëlieten konden niet gered worden, als zij niet omhoog zagen op de koperen slang.

In Joh.3:14vv wordt de hogere betekenis ervan uitgelegd. Zoals Mozes de slang in de woestijn verhoogde, zo moet ook de Zoon des mensen verhoogd worden. Ieder die in Hem gelooft, gaat niet verloren, maar heeft het eeuwige leven. Kom ermee tot uzelf. Wij dragen allemaal het dodelijke slangenvergif van de vorst der duisternis in onze aderen. Wij zijn ten dode opgeschreven. Tenzij wij op Christus Jezus zien. Doe het. Op Gods bevel. En al was het met de blik van een stervende. Veracht dit middel niet, omdat het u te simpel voorkomt. Een blik op de Zaligmaker kan u redden van de eeuwige dood.

⁴ Over de slang en zijn (dodelijke) vergiftige beet zie o.a. Job 20:16 (als straf voor de goddeloze). Zie ook Pred. 10:8 waar vier karweitjes worden opgesomd, o.a. het doorbreken van een muur; laat wie dat doet, goede voorzorgmaatregelen treffen, hij zou door een slang kunnen worden gebeten; die kan zich immers gemakkelijk schuilhouden in oude muren; vgl. Amos 5:19; 9:3). Zie ook Pred. 10:11 (de bezweerder komt te laat, als de slang eenmaal gebeten heeft = onheil kan alleen afgewend worden, als men het juiste middel tijdig gebruikt). Zie Dr. G. Ch. Aalders, *Het boek prediker*; (Commentaar op het Oude Testament; Kampen 1948), blz. 219vv

De koperen slang is blijkbaar door Israël bewaard. Maar later bedreef men er afgoderij mee. We lezen in 2 Koningen 18 : 4, dat koning Hizkia ('een ijverig hervormer' – M.Henri) de koperen slang verbrijzelde, die Mozes gemaakt had, omdat de kinderen Israëls tot die dagen toe aan zijn beeld gerookt hadden (als een afgod vereerd). Hizkia noemde hem Nehûstan (stuk koper). Men had van die koperen slang een soort relikwie gemaakt, er Goddelijke eer aan bewezen. Gelukkig heeft koning Hizkia daaraan een einde gemaakt. Al hadden wij de kruispaal van Golgotha in huis, die zal ons niet redden. Alleen in de gekruisigde en opgestane Zaligmaker vinden wij midden in onze nood en dood allerlei vertroosting.' Lees artikel 21 van onze Nederlandse Geloofsbelijdenis.

3. De slang is in het OT ook het signalement/ teken van Dan (zoon van Jacob/ stam van Israël), van de boosdoener, van een overspeelster en van een tiran.

a) Dan (zoon van Jacob/ stam van Israël) is in de zegen van Jacob (Gen. 49:17) als een adderslang aan de kant van de weg die het voorbijgaande paard in de hielen bijt, zodat zijn ruiters achterover valt.⁵ M.Henri schrijft: 'Hoewel Dan een van de zonen was van de concubinen/ vrouwen (van Jakob), zou hij toch een stam zijn, geregeerd door eigen rechters net als de andere stammen en zou door list en politiek en verrassend optreden winst behalen op zijn vijanden, zoals een slang plotseling de hiel van de reiziger bijt..' De kanttekeningen van de Statenvertaling zeggen: 'Dan zal, naar de aard der slangen, listiglijk zijn vijanden bespringen, gelijk ook af te leiden is uit Deut. 33:22. Zie voorbeelden van de vervulling Richteren 14;15; 16;18.' Bedoeld is: 'De pijlslang die zich in de bomen verbergt...; alleen hier in het OT.'

Ds. J. Overduin in *Profetische vergezichten* (Kampen 1951; blz.122vv) benadert deze tekst negatief en noemt Dan de dubbelhartige; symbool van slangenvroomheid/ dubbelhartigheid en schijnvroomheid. Een latere Daniet was o.a. Simson.

b. De slang komt in het OT ook ter sprake als symbool van de kwade mens, de man van alle geweld, die veel kwaad in het hart beraamt en de ganse dag twist en onenigheid verwekt. Hij heeft een scherpe tong, als een slang en heet addervergif is onder zijn lippen (spuit uit zijn mond) (Ps. 140:4). Vgl. Ps. 64:4; 58:5 (vurig slangenvenijn). Het gaat hier over een medemens die de dichter overal voetangels en klemmen in de weg legt. Een man van valse lippen en een bedrieglijke tong, een kwaadspreker. Vgl. Ps.120:2v. Heel vaak komt dit kwaadspreken van de vromen door goddelozen in de psalmen voor. En ook in onze tijd is dit kwaad niet uitgestorven. Die zijn hoop God heeft gesteld, moet het vaak ontgelden van de kant van de wereld om hem heen, soms in eigen gezin. Wie heeft op zijn tijd niet te maken met de kwaadsprekende tong; het werkt als slangenvergif?!

Het Griekse werkwoord 'katalalein' dat hiervoor kan worden gebruikt is: (iemand) naar beneden praten (en zichzelf op de troon zetten). De kwaadsprekende tong is 'een onbedwingelijk kwaad, vol van dodelijk venijn' (zie o.a. Jak.3:3vv).

c. Er zijn drie wonderlijke dingen die de Spreukendichter niet klein kan krijgen volgens Spr. 30:19: De weg van een arend in de hemel (hoe hoog, hoe snel!; de stille en snelle weg van een slang op een rots (hoe komt hij erover!); de weg van een schip op volle zee (hoe kan hij op een doel afkoersen zonder oriëntatiepunt); en de weg van

⁵ Keil-Delits in hun commentaar schrijven: **שֶׁפִּיפֹן**: **κεραστής**, the very poisonous horned serpent, which is of the colour of the sand, and as it lies upon the ground, merely stretching out its feelers, inflicts a fatal wound upon any who may tread upon it unawares (*Diod. Sic.* 3, 49; *Pliny.* 8, 23).

een man bij een maagd (hoe haalt hij het in zijn hoofd!). De Kanttekeningen van de Statenvertaling opperen bij de slang als eerst mogelijke uitleg: Hij kruipt haastig zonder voeten en klimt op gladde rotsen...

Volgens vs. 20 (de toepassing van vs.19) is het net zo onnavolgbaar wat een overspeelster doet: zij is zich van geen kwaad bewust, veegt haar mond af en zegt: Ik heb niets kwaads gedaan. Hoe bestaat het. Haar omgeving weet van niets. Dat alles gaat de bevatting van de Spreukendichter te boven.

d. De slang wordt in de Bijbel ook wel genoemd als beeld van een koning die Israëls vijand vernietigt. De Heere heeft Sion gegrond en komt ervoor op. Maar Sions vijanden gaan te gronde. Zie Jes. 14:29 waar geprofeteerd wordt, dat het oordeel komt over de Filistijnen. Koning Uzziah van Juda was reeds voor hen als een slang geweest; hij had hen in het stof doen bijten, neergesmeten en vernederd (vgl. 2 Kron. 26:6).⁶ Maar toen Uzziah (melaats geworden) stierf of afstand deed van de troon, werd dat met vreugde gemeld in Gath en verkondigd in de straten van Askelon. De Filistijnen namen onder koning Achaz wraak en veroverden veel steden van Juda (2 Kron. 28:18). Maar let wel: uit de wortel van Uzziah kwam een basilisk⁷ voort, een formidabeler vijand dan Uzziah: Hizkia, wiens regering voor hen een vurige vliegende draak zou zijn. Hij sloeg de Filistijnen tot Gaza toe. (2 Kon.18:8).

4. Niet altijd in negatieve zin komt de slang in de Bijbel ter sprake. In de Mozesgeschiedenis is de slang op een gegeven moment ook wonder- en zegeteken. Zo bijv., als Mozes voor Farao verschijnt. Hij heeft het teken van zijn leiderschap in de hand: een herdersstaf. Als hij die op de grond werpt, verandert deze meteen in een slang. Mozes gaat ervoor op de vlucht, maar op Gods bevel vat hij de slang bij zijn staart en dan wordt ze weer tot een staf als tevoren. Mozes' staf is hier, zoals gezegd, de herdersstaf waarmee hij in Gods Naam krachtige daden doet. Ze is wonder- en zegeteken. De heilsgeschiedenis wordt van nu voortaan bepaald door de God van Israël en de door Hem gestelde leidsman. Zo mag Mozes in Gods Naam het grootste gevaar rustig tegemoet gaan.

Wellicht dat er aan het verhaalde nog een andere kant zit. Egypte zal zich gedragen als de slang die de grote vijand van het vrouwenzaad is, het instrument van de satan.⁸ Maar Mozes hoeft niet op de vlucht te slaan. Met zijn herdersstaf, de staf Gods mag hij de grootste plagen over Egypte brengen en vrijmoedig voor het Godsvolk uittrekken om de oude vijand van God en Zijn volk van zich af te schudden. Zie Ex. 4:3; 7:10, 15.

Intussen opent deze geschiedenis ook een perspectief naar de voleinding, als alle dingen nieuw worden, als wolf en lam te samen zullen weiden, en de leeuw stro zal eten als een rund en stof de spijs van de slang zal zijn (vgl. Gen.3:14; Jes. 65:25). Dan zal geen slang er meer op uit zijn om te misleiden en te verderven. Hij zal naar zijn aard stof tot spijs hebben (Micha 7:17).

5. Nog een enkel woord over de bekende tekst: Zie de wijn niet aan, want tenslotte zal ze bijten als een slang en steken als een adder/ gifslang (Spr. 23:32). Er is niets tegen om een goed glas wijn te drinken. Maar te veel van dit goede is als slangenvergif voor het lichaam. Ik

⁶ Ook elders in het OT wordt de gedachte uitgesproken, dat Israëls vijanden als de slang het stof zullen lekken. Zie Micha 7:17.

⁷ Een basilisk is een slangdraak, volgens het bijgeloof zo vergiftig, dat zelfs zijn blik iemand doden kan (Ned. woordenboek Van Dale). Vgl. Jer. 8:17

⁸ Zie ook Jer. 46:22 waar van Egypte gezegd wordt, dat het zal sissen als een slang die tekeer gaat tegen houthouwers.

herinner me een aan de wijn verslaafde in een van mijn gemeenten wiens lever door het al te kwistig gebruik van de wijn tenslotte volstrekt vergiftigd was. Ik heb nooit een stervende gezien die het zo benauwd had.

6. En dan tenslotte nog iets over de lang wemelende slang/ Leviathan (Job 26:13; 40:20-41:25; Ps.74:14; 104:26; Jes. 27:1) en over de Behemoth (Job 40:10-19).

De Herz. Stat.vertaling vertaalt aldus: Zijn Hand heeft de snelle slang doorboord (Job 26:13); de dag van vergelding door de Heere...aan de Leviathan, de kronkelende slang: Hij zal het monster dat in de zee is, doden (Jes. 27:1).

Leviathan en Behemoth worden door verklaarders soms gezien als mythische figuren. Maar in de zojuist genoemde teksten worden zij genoemd als zeemonsters die nog steeds bestaan. Vermoedelijk worden ze in die teksten vooral genoemd vanwege hun enorme grootte en kracht. Daarbij zullen we niet zozeer aan de walvis moeten denken (die komt slechts bij hoge uitzondering in de Middellandse Zee voor) , maar meer aan grote zeedieren/ -draken zoals de Hippopotamus/ Nijlpaard, levend in de Nijl en andere rivieren van Afrika en de krokodil. In het boek Job komen ze ter sprake om Job tot ootmoed te brengen. Hij kan zulke monsters/ zeedraken niet scheppen noch vangen. God gaat ver uit boven hen, heeft ze geschapen en houdt ze in de gaten. Zie verder E-sword/ ISBE s.v. Leviathan/ behemoth. ⁹.

II. HET NIEUWE TESTAMENT

II.A. Het Griekse woord in het NT voor slang is: ὄφις

II. A.a Tekstgegevens (volgens Trommius)

- Die hem een slang zal geven (Matth.7:10)
- Zijt dan voorzichtig gelijk de slangen (Matth.10:16)
- Gij slangen/addergebroidsels (Matth.23:33)
- Slangen zullen zij opnemen (Mark. 16:18)
- De macht om op slangen te treden ((Luk.10:19)
- Zal hem voor een vis een slang geven (Luk.11:11)
- Gelijk Mozes de slang verhoogd heeft (Joh.3:14)
- En werden van de slangen vernield (1 Kor.10:9)
- Gelijk de slang Eva bedrogen heeft (2 Kor.11:3)
- Hun staarten zijn aan de slangen gelijk (Openb.9:19)
- De oude slang welke genaamd wordt duivel (Openb.12:9)
- Buiten het gezicht der slang (Openb.12:14)
- De slang wierp uit haar mond-water (Openb.12:15)
- De oude slang welke is de duivel (Openb.20:2)

II. A.b. Samenvatting en toepassing (korte uitleg van enkele opgesomde teksten)

⁹ In het creationisme nemen sommige creationisten aan dat de leviathan verwijst naar een Dinosaurus. Die zouden samen met de mens de zondvloed overleefd hebben en pas geruime tijd later uitgestorven zijn. Vooral in het boek Job zouden beschrijvingen van dino's voorkomen. Ook de daar beschreven Behemoth wordt door sommige creationisten als een dinosaurussoort gezien. Zo Wikipedia (Internet)

1. Verschillende vermeldingen van en uitspraken over de slang uit het OT komen in het NT terug. We noemen deze in de volgorde waarin ze in het OT voorkomen.

- In 2 Kor.11:3 herinnert Paulus aan het verhaalde in Gen.3 over de slang die Eva door zijn arglistigheid heeft bedrogen. Blijkbaar is dat grote bedrog nog steeds aan de gang en worden de zinnen van Christus' gemeente bedorven om af te wijken van de eenvoudigheid die in Christus Jezus is. Zo gingen ook de verleiders te werk in de gemeente van Korinthe. Men probeerde de christenen zover te brengen, dat zij het eenvoudige Evangelie verduisterden, zodat zij niet meer uitsluitend op Christus gericht waren. En dat is nog steeds het liefste werk van de grote verleider en mensenmoordenaar van den beginne. Overal waar zuivere liefde heerst, spuit hij het vergif van eigenliefde in de aderen en overal waar eenheid is, maakt hij scheiding.
- In 1 Kor.10:9v wekt de apostel Paulus de gemeente op om Christus niet te verzoeken, zoals de Israëlieten indertijd de Heere uitdaagden en in opstand kwamen. En zij werden van de slangen vernield (1 Kor. 10:9). Zie wat we hierover schreven onder OT.
- Heel opmerkelijk is wat we lezen in Joh. 3:14 over Mozes die de slang verhoogd heeft; zo moet ook de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat een ieder die in Hem geloofd niet verloren gaat, maar het eeuwige leven heeft. Onder OT schreven we daarover: Wij dragen allemaal het dodelijke slangenvergif van de vorst der duisternis in onze aderen. Wij zijn ten dode opgeschreven. Tenzij wij op Christus Jezus zien. Doe het. Op Gods bevel. En al was het met de blik van een stervende. Veracht dit middel niet, omdat het u te simpel voorkomt. Een blik op de Zaligmaker kan u redden van de eeuwige dood.
- Overigens wordt de slang in het NT ook genoemd als symbool van een gevaarlijk en bedrieglijk mens. In Matth.23:33 stelt Jezus de Schriftgeleerden en Farizeeën aan de kaak als geveinsden die net als hun vaders de profeten doden: Gij slangen, addereengebroed, hoe zult gij de helse verdoemenis ontvlieden. Een schrikbarend oordeel over Joodse leidlieden. Daarmee is niet elke Schriftgeleerde en Farizeeër veroordeeld, wel de door Jezus bij hen gesignaleerde onoprechtheid en bedrieglijkheid in hun gedrag (vgl. Luk.18:11).
- De slang is daarentegen soms in het NT ook een toonbeeld van behoedzaamheid. In Matth. 10:16 waarin ons verteld wordt van de uitzending van de discipelen door Jezus, lezen we: Ziet, Ik zend u als schapen in het midden der wolven; zijt dan voorzichtig gelijk de slangen, en oprecht gelijk de duiven. Christus' jongeren zijn in de wereld een kudde schapen. Zij staan onder de hoede van de Goede Herder. Maar zij zijn ook het doelwit van wolven die het op hun ondergang gemunt hebben (vgl. Hand.20:29). Altijd en overal is het leven van volgelingen van de Heere Jezus in deze wereld niet veilig. De duivel zit hen op de hielen. Daarom past hen en ons voorzichtigheid als van de slang en tegelijk oprechtheid als van een duif.
In dit Bijbelvers worden vier dieren genoemd. Een van hen, de slang die in de regel als een grote vijand van de mens ter sprake komt, wordt hier echter geroemd om zijn oplettendheid/ behoedzaamheid. Dit dier is altijd bedacht op bedreigingen. Zo mogen ook gelovigen in het leven staan. Zij moeten niet schuw en achterdochtig zijn. Hun past een open blik die liefde uitstraalt. Maar dat betekent niet, dat zij blind zijn voor wat vijanden met hen voor hebben. Christenen zijn werfkrachtig, maar ook weerbaar.

- Intussen staan en gaan zij in de wereld als overwinnaars. Jezus en de apostelen hebben ons voorgehouden, dat wij in het geloof slangen zullen opnemen en vertreden. Zie Mark. 16:18; Luk.10:19; vgl. Hand.28:3-6. Zie wat boven onder *I.A.b.4 Samenvatting en toepassing* (korte uitleg van enkele opgesomde teksten) over Mozes is gezegd. De slimste en vreselijkste vijand heeft niets te vertellen, waar Christus Jezus en het geloof in Zijn Naam het voor het zeggen hebben gekregen.
- Veel woorden behoeven we niet te besteden aan wat Jezus zegt over wat wij onze kinderen zullen geven. Geen vader zal zijn zoon die hem vraagt om een vis een slang geven. Zo boos zal geen aardse vader zijn. Zal de hemelse Vader dat dan wel doen? Integendeel, Hij geeft Zijn kinderen die Hem bidden goede gaven. Hij geeft hen Zijn Geest. Zie Matth. 7:10 en Luk. 11:11. Hoe rijk is deze belofte. Om steeds weer op te pleiten. Een vraag om brood, om vis of een ei is een echt kinderlijke vraag. En wat de hemelse Vader antwoordt op wat Zijn kinderen vragen, gaat dat wat aardse vaders antwoorden, ver te boven. Als Hij ons Zijn Geest geeft, geeft Hij Zichzelf. En dat is de hoogste zaligheid.
- De boven opgesomde teksten uit het laatste Bijbelboek spreken herhaaldelijk over de oude slang, de satan. Zij herinneren aan het gebeuren in het paradijs. In het laatste der dagen zal de duivel zijn uiterste best doen om de gemeente van Christus (de vrouw en haar kind) ten dode toe te vervolgen. Zij vluchten weg in de woestijn waar zij achterna gezeten worden door hun oervijand. Maar God rukte haar Kind weg en nam die op in Zijn troon. Het is hemelvaart geweest. En de vrouw zelf...? Lees de laatste hoofdstukken van Openbaring waar ons de heerlijkheid van het nieuwe Jeruzalem wordt beschreven. Daar zal God alle tranen van hun ogen afwissen (Openb.7:17; 21:4).¹⁰

¹⁰ In deze voordracht is gebruik gemaakt van 1. Gesenius' *Hebr. und Aram. Handwörterbuch*; 16^e Aufl. 1915, s.v. naachaasj (slang). 2. Trommius' *concordantie*, s.v. slang. 3. E-sword (M.Henri en Keil-Delitz) + ISBE. 4. dr. A. H. Edelkoort, *Numeri* (Tekst en Uitleg); den Haag 1930; 5. Dr. G. Ch. Aalders, *Het boek prediker*; (Commentaar op het Oude Testament; Kampen 1948). 6. Ds. J.Overduin, *Profetische vergezichten* (Kampen 1951);